

2-79/2
Kedves Professor Elvtárs!

Mindenekelőtt szives elnézését kérem, hogy bokros elfogalaltsága közepette soraimmal zavarom.

A Szabad Nép mai száma közli, hogy a Béke Világtanács irodája kijelölte az 1955. évi emlénapokat. Ezek szerint a jövő esztendőben Schiller, Montesquieu, Mickiewicz, Andersen, Cervantes, Whitman születési, illetőleg halálozási évfordulóját fogjuk ünnepelni. Azt hiszem Professor elvtárs is, alulírott is, nem különben minden magyar ember szívesen olvasta volna a névsorban Vörösmarty Mihály vagy József Attila nevét, akiknek ugyancsak az elkövetkezendő évben fogjuk megünnepelni haláluk 100., illetőleg születésük 50. évfordulóját.

Amikor egy szellemi események iránt érdeklődő ember ilyen híreket olvas, akkor kénytelen a futball-rajongók álláspontjára helyezkedni, akik szerint két csapat közti erőkülönbséget, ha nem is százszázalékos igazsággal, de mégis megközelítőleg a kapott és adott gólokból meg lehet állapítani. Így történt legutóbb Svájcban is. Lehet, hogy mi voltunk jobbak, de a nyugat-németek győztek, ugy azonban, hogy legalább a második hely a miénk volt. Ezzel szemben az iskolában azt tanultuk és állandóan olvassuk és halljuk, - igaz, hogy nem Professor elvtárs szájából - hogy Petőfi, Ady, József Attila, Móricz Zsigmond nagy, igen nagy költők és írók voltak, csak éppen erről nem kíván tudomást szereznit a külföldnek az a része sem, amely ezeket az emlénapokat évről-évre megrendezi.

Az ember úgy érzi magát, mint mikor egy irodalmárnak nevezett valaki lemegy egy kisebb faluba kultur-estélyen résztvenni és ott nem arra kíváncsiak a helybeli polgárok, hogy Petőfi, vagy Ady milyen nagy költő volt, hanem az illusztris vendég mit szól, mondjuk Varga János helybeli kapacitás verseihez, avagy egy vállalati rendezvényen, ahol szavalnak ugyan József Attila verseket, de okvetlenül egy dolgozótársunk versét is meg kell hallgatni. Egy kissé Csajágröcsögén érezzük magunkat magyarok, amikor azt mondjuk, hogy a fentnevezett klasszikusaink és még sokan mások, tényleg nagyok voltak, de erről a szomszédnak nem szabad tudnia, mert úgy sem értené meg őket és elégedjünk meg a magunk dicsőségével a határon belül.

Mult évben Gogol, Hugo, Lionardó da Vinci és Avicenna emlénapokat tartottunk. Ebben az esztendőben Fielding, Aristophanes, Csehov és Dvorák emlénapok vannak soron. Mellettük nem esett szó Móricz Zsigmondról, vagy Ady Endréről, de még csak Jókairól sem, aiktól pedig a lapok közlése szerint is tudjuk, hogy számos regényét, számtalan nyelven kiadták, de ezek ugylát-szik nem kerültek el a Béke Világtanács tagjainak éjjeliszerényére.

A Professor elvtárs, úgy tudom, egyik legtekintélyesebb tagja ennek a hatalmas nemzetközi intézménynek, azonkívül hosszú

1

évek óta elismert tekintély irodalmi és filozófiai kérdésekben nemcsak német és orosz nyelvterületen, hanem a haladó nyugati mértékadó köreiből is. Nem hiszem, hogy bárki Önt sovinizmussal vádolhatta volna meg ezeken a megbeszéléseken az emléknappokkal kapcsolatban, ha valamelyik esedékes nagyságunk nevét is megemlítette volna, amiről nem tudunk semmi bizonyosat, hiszen a lapok csak a döntő eredményt, a kész névsort közölték. Nem hiszem, hogy valaki is alulirottat ugyancsak sovinizmussal vádolhatná meg amiért e kérdést Önnek így bizonyos felelősségrevonó hangon felvettem és megkérem, valamilyen formában közölje velünk, hogy milyen körülmények, milyen szempontok érvényesülnek az ilyen emléknappok programjának összeállításánál.

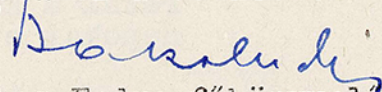
Kétségtelen, hogy Schillerrel, vagy Cervantessel egyenlő költői, vagy írói nagyságunk nincs, - bár sokak szerint van - de, hogy a jövő évi hat név mellé hetediknek ne lehetett volna József Attila, vagy Vörösmarty Mihály nevét írni, ez alig hihető.

Alulirott nem irodalmi vagy tudományos téren keresi kenyerét és szolgálja Népköztársaságunkat, hanem annak gazdasági életében vesz részt és így talán az illetékeséget tőle e kérdésben meg is lehet tagadni. Ugy érzem azonban, hogy az irodalom és tudomány nemcsak az azt gyakorlatban művelők számára probléma, sőt éltető elem, hanem minden becsületes dolgozó számára is, hiszen az irodalom és tudomány, valamint az alkotó munka szoros összefüggésére éppen a szocializmus tanított meg bennünket.

Ezért voltam bátor e soraimmal Professzor elvtársat felkeresni.

Budapest, 1954. szeptember 24.

Elvtársi üdvözlettel

Bakos Endre főkönyvelő
Bp. XI. Kosztolányi Dezső tér 7.

U. i. Életem egyik legkedvesebb pillanata volt, amikor megtudtam, hogy valószínűleg egy korábbi beadványom alapján az addigi semmitmondó Lenke-tér nevét Kosztolányi Dezső tér névre változtatták át.